

[Forside \(/\)](#) / [Klima \(/klima/\)](#) /

[Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift \(/klima/oekonomi-i-klimatiltag-paa-din-oekologiske-bedrift/\)](#)

Udgivet 01.09.2025

Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift

Når du som landmand overvejer virkemidler til reduktion af bedriftens udledninger, er det vigtigt samtidig at overveje, hvilke ændringer det vil medføre i driften, og hvilke økonomiske konsekvenser det vil få.

Af Erik Fog

Når du tager virkemidler til reduktion af bedriftens klimabelastning i brug, kan det have konsekvenser på flere niveauer:

- Nye indtægter eller indtægter, der forsvinder.
- Ændringer i den producerede mængde.
- Ændringer i den opnåede pris for produkterne.
- Ændringer i de hjælpepestoffer og dermed stykomkostninger, der medgår til produktionen (f.eks. foder, udsæd, næringsstoffer, energiforbrug eller lignende).
- Ændringer i anvendelse af anlæg og maskiner og eller behov for nye anlæg eller maskiner – og dertil knyttede kapacitetsomkostninger (stalde, inventar, maskiner, redskaber og lignende).
- Ændringer i arbejdskraftbehov og deraf følgende omkostninger til aflønning.

Det kan være en stor opgave at estimere alle tilpasninger og gennemregne alle konsekvenser. Der vil det ofte være en fordel at få hjælp af en rådgiver. I første omgang kan et økonomisk overslag vise, om det er økonomisk realistisk at gå i gang med det virkemiddel, man er ved at undersøge. Det økonomiske overslag kunne f.eks. opbygges som skitseret herunder. Start med at vælge, hvilken enhed, der regnes på, f.eks. hele bedriften, 1 ha, eller 1 årssdyr. Man vil typisk kun tage de emner med, som ændrer sig og regne resultatet pr. år.

Emne	Udgangspunkt	Klimavirkemiddel
Bruttoudbytte 1 (mængde produkt x pris produkt 1)		
Bruttoudbytte 1 (mængde produkt x pris produkt 1)		
Udgifter:		
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr. år)		
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr. år)		
Arbejdskraftbehov (kr. pr. år)		
Resultat (indtægter minus udgifter)		

Herunder finder du eksempler på økonomioverslag for nogle udvalgte klimavirkemidler. For hvert eksempel er beskrevet de forudsætninger, der er taget udgangspunkt i, og det økonomiske overslag er vist. SEGES Innovation har også beskrevet økonomiske konsekvenser for en række klimatiltag udregnet for konventionel produktion: [ESG: Konkrete tiltag, der forbedrer din indsats for bæredygtig udvikling \(landbrugsinfo.dk\)](https://www.landbrugsinfo.dk/public/d/d/e/strategi_tiltag_esg_rapport) (https://www.landbrugsinfo.dk/public/d/d/e/strategi_tiltag_esg_rapport)(bemærk, at i SEGES’ lister indgår også virkemidler, der ikke må anvendes i økologisk jordbrug).

Læs om de økonomiske effekter af udvalgte klimatiltag herunder.

Højere mælkeydelse

Klimavirkemiddel: Med god driftsledelse er det ofte muligt at øge mælkeydelsen pr. ko og samtidig mindske foderforbruget pr. kg EKM. En øget mælkeydelse pr. ko på f.eks. 2.000 kg EKM kan give ca. 8 % mindre arealforbrug pr. kg EKM til grovfoder og korn. Derved bliver klimabelastningen pr. kg mælk mindre.

Økonomiske effekter: Her er der beregnet et eksempel på de økonomiske konsekvenser pr. årsko ved at øge mælkeydelsen pr. årsko fra 9.000 kg EKM til 11.000 kg EKM. Det kræver lidt større areal til grovfoder og korn pr. ko, men et mindre areal pr. kg EKM.

Forudsætninger: Beregningerne tager udgangspunkt i budgetkalkuler 2025 for økologiske malkekøer, stor race. Til korn og kraftfoder mv. er der anvendt købspriser hos grovvarefirmaer. Grovfoder inkluderer stk.-, maskin- og arbejdsomkostninger. Jordleje og arealtilskud er ikke inkluderet (i modsætning til budgetkalkulerne). Vedligeholdelses- og lønomkostningerne pr. ko tager udgangspunkt i de gennemsnitlige regnskabstal for økologiske mælkebedrifter i 2024. I den tilpassede produktion er arbejdsomkostningerne forudsat at stige med 10 % pr. ko, som følge af mere tid til pasning, opsyn og forebyggelse af sygdomsproblemer.

Beregning af økonomisk værdi pr. årsko af højere mælkeydelse:

	Udgangspunkt	Tilpasset produktion
Mælkeydelse pr årsko, kg EKM	9.000	11.000
Areal pr ko til grovfoder, JB 1+3 (5+6), ha	0,63 (0,57)	0,67 (0,60)
Areal pr ko til forbrug af foderkorn, JB1+3 (5+6), ha	0,79 (0,54)	0,94 (0,64)
Bruttoudbytte, mælk og kød (kr. pr. ko pr. år)	38.970	46.800
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr. ko pr. år)		
a. Proteinfoder/-blandinger	-5.080	-6.950
b. Korn	-5.140	-6.050
c. Grovfoder (stk.-, maskin- og arbejdsomkostninger)	-4.680	-5.060
d. Mineral-/vitaminblandinger, foderhalm	-480	-480
e. Øvrige stykomkostninger	-2.100	-2.100
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr. ko pr. år)		
1. Ekstra jordleje (grovfoder)		-160
2. Vedligehold i stald* (plus 5 pct. ved tilpasset produktion)	-1.650	-1.730
Arbejdskraftbehov (kr. pr. ko pr. år)		
a. Stald (malkning, udfodring, pasning mv.) ** (plus 10 pct.)	-4.800	-5.280
Resultat pr. årsko (kr.)	15.040	18.990

*) Anslået til 50 % af bedriftens samlede vedligeholdelsesomkostninger

**) Anslået til 80% af bedriftens samlede lønomkostninger

Konklusion: I eksemplet er den økonomiske effekt ved at øge mælkeydelsen fra 9.000 kg EKM pr. ko til 11.000 kg EKM et plus på 3.950 kroner pr. årsko.

Lavere udskiftning, færre kvier

Klimavirkemiddel: Antallet af ungdyr pr. årsko har betydning for klimaaftrykket pr. årsko. Hvis udskiftningsprocenten sænkes, mindskes behovet for kvier, og med kønssorteret sæd kan antallet af tyrekalve, der sælges til levebrug som små, øges. Derved bliver antallet af dyr, der udleder metan mindre, ligesom arealet til foder bliver mindre.

Økonomiske effekter: Færre fødte kvier pr. årsko reducerer antallet af slagtekøer og slagtekvier samt eksport af lavdrægtige kvier. Til gengæld øges salget af tyrekalve til levebrug. Færre kvier reducerer foderforbruget pr. årsko og omkostninger til opstaldning og pasning. Grovfoderarealet til kvierne er reduceret med 0,12 ha pr. årsko.

Forudsætninger: Beregningerne tager udgangspunkt i budgetkalkuler 2025 for økologiske malkekøer, stor race med opdræt. Til korn og kraftfoder mv. er der anvendt købspriser hos grovwarefirmaer. Grovfoder inkluderer stk.-, maskin- og arbejdsomkostninger. Jordleje og økologitilskud er ikke inkluderet (i modsætning til budgetkalkulerne). Omkostningerne til forrentning og afskrivning samt løn tager udgangspunkt i SEGES-beregninger 2017 tillagt 10 %. Desuden er der forudsat anvendelse af kønssorteret sæd for at sikre, at kælvningerne resulterer i 40 % kviekalve og 60 % tyrekalve i den tilpassede produktion.

Beregning af økonomisk værdi pr. årsko af lavere udskiftning:

	Udgangspunkt	Tilpasset produktion
Antal årsopdræt pr. årsko	1,0	0,67
Køer til slagtning, pr. årsko ("udskiftningsprocent")	0,33	0,27
Kvier til slagtning	0,105	0,035
Kvier til eksport	0,105	0,035
Tyrekalve til levebrug	0,4	0,6
Bruttoudbytte 1: Køer og kvier til slagtning (kr. pr. årsko)	5.060	3.650
Bruttoudbytte 2: Kvier og tyre til levebrug (kr. pr. årsko)	1.845	1.400
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr. årsko)		
a. Mælk, kalvefoderblanding, byg og mineraler/ vitaminer	-1.440	-1.000
b. Grovfoder (stk., maskin- og arbejdsomkostninger)	-1.315	-875
c. Øvrige stykomkostninger	-1.100	-735
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr. årsko)		
1. Mindre jordleje (0,12 ha pr. årsko)		480
2. Forrentning og afskrivning af produktionsanlæg til kvier*	-1.100	-735

Arbejdskraftbehov (kr. pr. årsko)		
a. Udfodring, pasning, opsyn mv. - kvier	-1.540	-1.025
Resultat (kr. pr. årsko) (dyre-/kødsalg minus kvieomkostninger)	410	1.160

*) Kan også være færre omkostninger til leje af driftsbygninger eller til kviehoteller.

Konklusion: Der er et plus på 750 kr. pr. årsko ved at reducere udskiftningsprocenten fra 33 % til 27 %. Eksemplet er beregnet med 2025-priser. Med 2024-priser ville der være et plus på cirka 1.075 kroner pr. årsko.

Reduceret foderspild hos grise

Klimavirkemiddel: Der skal produceres og transporteres mindre foder pr. kg grisekød ved reduceret foderspild. Samlet kan virkemidlet bidrage til lavere CO₂-udledning pr. produceret slagtesvin og totalt for bedriftens samlede klimaaftryk.

Økonomiske effekter: Reduceret foderspild betyder færre omkostninger til foder, men kan også medføre flere arbejdsomkostninger, f.eks. til flere udfodringer. Det kan også være nødvendigt at forbedre foderstationerne/-automaterne. Her er der beregnet et eksempel på de økonomiske konsekvenser ved at reducere spildet af foderblandinger med 10 % pr. årssø inklusive smågrise og producerede slagtegrise (full line produktion).

Forudsætninger: Beregningerne tager udgangspunkt i budgetkalkuler 2025 for økologiske søer med fravænnede grise, smågrise og slagtegrise. Der fravænnenes 25,5 pattegrise og leveres 24 slagtegrise pr. årssø.

I den tilpassede produktion er arbejdsomkostningerne forudsat at stige med to timer pr. dag pr. 100 årssøer inklusive små- og slagtegrise, som følge af hyppigere udfodring og opsyn. Det svarer til 160.000 kr. til ekstra arbejde om året pr. 100 søer. I eksemplet er der ikke regnet på eventuelle ekstra omkostninger til anlæg/maskiner. I praksis vil forbedrede foderautomater formentlig kunne mindske behovet for ekstra arbejdsindsats for at reducere foderspildet.

Beregning af økonomisk effekt af reduceret foderspild pr. årssø inklusive slagtegrise:

	Udgangspunkt	Tilpasset produktion
Ændringer i foderspild i forhold til budgetkalkuler 2025	+5 %	-5 %
Bruttoudbytte 1: 1 årssø med fravænnede grise (kr. pr. årssø) (25,5 fravænnede smågrise pr. årssø)	18.965	18.965
Bruttoudbytte 2: Smågrise og leverede slagtegrise (kr. pr. årssø) (24 leverede slagtegrise pr. årssø)	40.925	40.925
	59.890	59.890
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr. år)		
a. Færdigfoder til søer og pattegrise	-7.175	-6.490
b. Færdigfoder til smågrise og slagtegrise	-25.800	-23.365
c. Grovfoder	-615	-615
d. Øvrige omkostninger	-3.195	-3.195
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr. år)		
Arbejdskraftbehov (kr. pr. år)		
a. Hyppigere udfodring, 2 timer pr. dag pr. 100 søer*		-1.600

Resultat, kr. pr. årssø inklusiv leverede slagtegrise	23.105	24.625
---	--------	--------

*) Anvendt timepris på 220 kr.

Konklusion: I eksemplet giver det et økonomisk plus på 1.520 kroner pr. årssø inklusiv leverede slagtegrise ved at reducere foderspildet med 10 procent ved brug af øget arbejdskraft til hyppigere udfodring og opsyn.

Læs også

[Notat om Mere lokalproduceret økologisk grisefoder \(icoel.dk, PDF 14 sider\) \(/media/y4rjk4e1/notat_mere-lokalproduceret-oekologisk-grisefoder.pdf\)](#)

Etablering af varmeveksler i ventilation i slagtekyllingestald

Klimavirkemiddel: Ved at etablere varmeveksler i ventilationen kan du spare energi til opvarmning og samtidig opnå, at strøelsen bliver mere tør, så udledningen af ammoniak, metan og lattergas begrænses.

Økonomiske effekter: Det antages, at der etableres en varmeveksler med ligetryksventilation i et kyllingehus på 1.600 m². Huset er opdelt i tre staldafsnit hver med 4.800 dyr med samme management. Med 5 hold pr. år kan der årligt produceres i alt 72.000 økologiske slagtekyllinger.

Opvarmningen af husene foregår med halmfyr, og den økonomiske effekt skyldes besparelse i halmforbruget. Der er regnet med en halmpris på 1.100 kr. pr. ton. Hvis opvarmningen sker med olie eller gas, vil besparelsen være væsentligt større. Ligetryksventilation er ideelt i stalde med udgangshuller, hvor der ellers kan komme kold og fugtig luft ind.

Forudsætninger: Beregningen er baseret på en kalkule fra Rokkedahl Energi på et varmeveksleranlæg, der etableres i et eksisterende ventilationsanlæg. Der er regnet med samme kyllingeproduktion efter installation af varmeveksler, selvom det forbedrede klima i stalden vil kunne sænke dødeligheden. Der er regnet med 20 % værditab årligt over 8 år og en rente på 5 %.

Årlig besparelse i energjudgifter ved etablering af varmeveksler i økologisk kyllingeproduktion:

	Udgangspunkt	Tilpasset produktion
Indtægt (kr. pr år)		
Bruttoudbytte 1: Uændret kyllingeproduktion	-	-
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr år)		
Halmforbrug til opvarmning (reduceres fra ca. 83 tons til ca. 25 tons årligt)	-91.200 kr.	-27.400 kr.
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr år)		
Investering i varmeveksler (fratrullet miljøtilskud)	-	294.000 kr.
Værditab og forrentning (årligt gennemsnit)		-40.300 kr.
Arbejdskraftbehov		
Der forventes ikke ændret arbejdskraftbehov		
Samlet årlig udgift til opvarmning (kr. pr år)	-91.200 kr.	-67.700 kr.

Konklusion: Besparelse i halm til opvarmning bliver 63.800 kr. årligt, og efter fradrag for omkostninger til varmeveksler bliver besparelsen 23.500 kr. Dertil kommer værdien af forbedret indeklima i form af foderforbrug og trivsel. Hvis opvarmningen sker med olie eller gas vil besparelsen – og klimaeffekten – være væsentligt større.

Flere efterafgrøder i marken

Klimavirkemiddel: Ved dyrkning af efterafgrøder opnås flere forskellige klimaeffekter. Dels reduceres kvælstofudvaskning og dermed indirekte lattergasudledning, og der lagres samtidig kulstof, både når efterafgrøden er i vækst, og når den nedmuldes. Gødningsbehovet i de efterfølgende afgrøder bliver også reduceret. Til gengæld bliver der også flere planterester, der kan øge udledningen af lattergas efter nedmuldning.

Økonomiske effekter: De økonomiske effekter af at etablere større areal med efterafgrøder anslås her som differencen mellem værdien af merudbyttet ved ekstra kvælstof til den efterfølgende afgrøde (vårsæd) minus omkostninger til etablering af efterafgrøden.

Der er i dette eksempel regnet med frivillige efterafgrøder, der sås som udlæg i en forudgående kornafgrøde med moderat gødningstilførsel. Efterafgrøden forventes at levere 60 kg N til en efterfølgende vårbygafgrøde. For de første 50 kg N er der regnet med et merudbytte på 15 kg kerne pr. kg N og for de følgende 10 kg N er merudbyttet 8 kg N pr. kg N. Prisen på økologisk vårkorn er sat til 200 kr. pr. hkg. Prisen for rajgræsfrø og kløverfrø er sat til 50 og 100 kr. pr. kg.

Omkostninger til såning af efterafgrøden er sat efter standardkalkuler. Hvis etableringen af efterafgrøde betyder, at der skal ændres i sædskiftet, så den efterfølgende afgrøde ændres fra vintersæd til vårkorn, skal den ændrede indtjening fra kornafgrøden også medtages i beregningen,

Forudsætninger: I beregningen er forudsat, at der etableres en efterafgrøde af rajgræs + rødkløver udsået i forbindelse med sen strigling i en kornafgrøde, der skal efterfølges af vårsæd. Udsædsmængden er 6 kg rajgræs, 2 kg hvidkløver og 1,5 kg rødkløver.

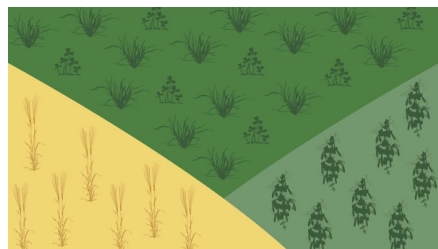
Beregning af økonomisk effekt pr. ha vårkorn ved at etablere kløverrig efterafgrøde i afgrøden inden.

	Udgangspunkt	Tilpasset produktion
Indtægt		
Kvælstofeffekt: Ekstra mængde kvælstof til rådighed for den efterfølgende afgrøde.	-	60 kg N
Bruttoudbytte (kr. pr ha): 880 kilo kerne i merudbytte á 2 kr. pr. kg		1.760 kr
Hjælpestoffer/stykomkostninger (kr. pr ha)		
Udsæd, 6 kg rajgræs á 50 kr. + 3,5 kg kløver á 100 kr.	-	-650 kr.
Omkostninger anlæg/maskiner (kr. pr ha)		
Etablering af efterafgrøder (strigling + såning)	-	-325 kr.
Arbejdskraftbehov (kr. pr ha)		
Arbejdstid er inkluderet i omkostninger til etablering		
Resultat (kr. pr ha)		785 kr

Resultat (kr. pr. ha)	-	785 kr.
-----------------------	---	---------

Konklusion: I dette enkle eksempel er opnået et plus på 785 kr. pr. ha. Hvis afgrøden skal ændres fra vintersæd til vårkorn for at skabe plads til en forudgående efterafgrøde, vil det se anderledes ud. Flere efterafgrøder i sædskiftet vil i øvrige også bidrage positivt til at opfylde kravene til afgrøder, der opbygger kulstof i jorden og nedsætter udvaskningen af kvælstof.

Læs om andre klimavirkemidler indenfor planteavl

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til afgrødevalg og - dyrkning

Afgrøder med stort kvælstofoptag og efterafgrøder i sædskiftet er...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødsning

Klimaoptimeret gødsning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

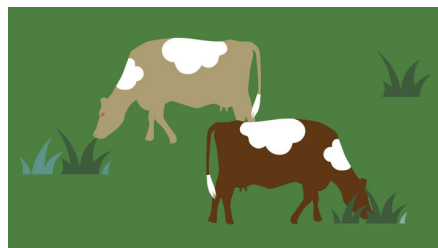

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

Læs om klimavirkemidler inden for andre produktionsgrene

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

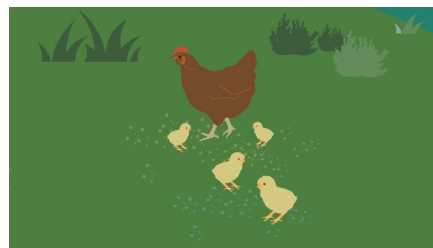
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, du...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion

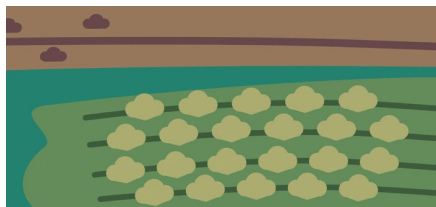
Optimeret fodring og bedre gødningshåndtering er nogle af de muligheder, du har for ...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

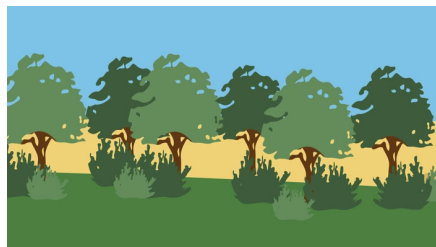
Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

01.09.2025

Klimavirkemidler i øvrige dyrkningssystemer i økologisk produktion

Skovlandbrug og paludikultur kan med fordel etableres på den økologiske bedrift for at...

01.09.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

Optimer og reducer strømforbruget i dine bygninger for at sænke din...

Økologiens virkemiddelkatalog

Økologiens virkemiddelkatalog

Få overblik over de klimavirkemidler, der er relevante for din økologiske...

**Finansieret af
Den Europæiske Union**
NextGenerationEU

Måske er du også interesseret i

05.12.2025

Aftale om ny kvælstofregulering: Sådan vil den påvirke økologiske landmænd

Med den nye kvælstofregulering skal økologiske landbrugere...

07.10.2025

Økologiske bælgrugter: Økonomisk potentiale og risici sammenlignet med vårbygg

Bælgrugter rummer et langsigtet potentiale, når det gælder til klima, ernæring og...

24.09.2025

Analyse af regnskabsdata for planteavl 2015-2024

Udviklingen i driftsresultat for økologisk og konventionel planteavl er analyseret for...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til ekstensivering

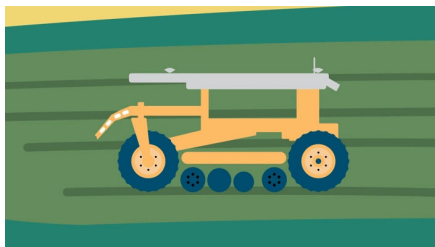
Hæv vandstanden på organojorde og etabler bræmmer langs vandløb og...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødskning

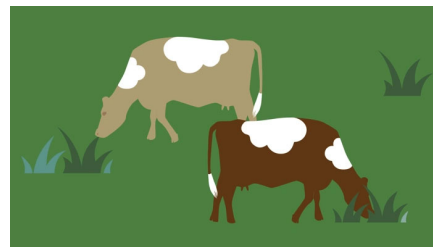
Klimaoptimeret gødskning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

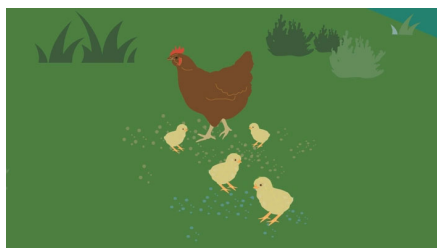
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, so...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion

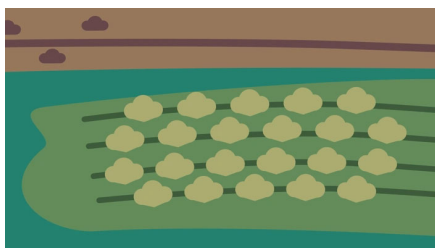
Optimeret fodring og bedre gødningshåndtering er nogle af de muligheder, du har for ...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

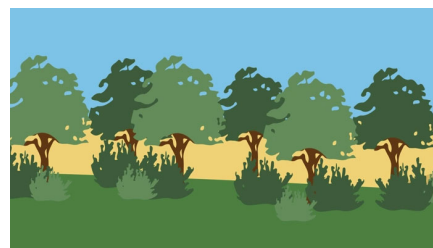
Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

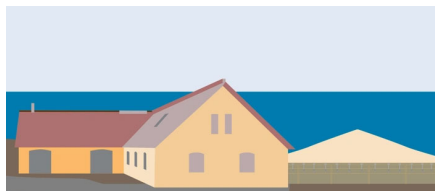
Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

05.11.2025

Klimavirkemidler i øvrige økologiske dyrkningssystemer

Skovlandbrug og paludikultur kan med fordel etableres på den økologiske bedrift for at...

05.11.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

Optimer og reducer
strømforbruget i dine
bygninger for at sænke din...

Kontakt

Erik Fog

Chefkonsulent

+45 51 80 86 69

eikf@icoel.dk